

לימודים וקריירה

כל מה שצריך לדעת על יום השבתון בבחירות המקומיות

על מי חל יום השבתון והאם חייבים להצביע כדי לקבל אותו?
כמה תוספת לשכר יקבל מי שנדרש לעבוד ביום הזה? והאם
התחבורה הציבורית תעבוד והחנויות יהיו פתוחות? מדריך

לימודים וקריירה mako | פורסם 15:47 03/10/18

האם חייבים להצביע כדי לקבל חופש? | צילום: shutterstock

ביום שלישי ה-30 באוקטובר, ממש עוד מעט, ייערכו הבחירות לרשויות המקומיות ולמועצות האזוריות ברחבי הארץ. עם זאת, לראשונה בתולדות המדינה ובדיוק כפי שנהוג בבחירות הכלליות, יום הבחירות המקומיות יהיה יום שבתון במשק וכל אזרח בן 17 ומעלה יוכל ללכת להצביע בזמן שנוח לו ולממש את זכותו הדמוקרטית.

הרעיון שעומד מאחורי החלת יום השבתון הוא הרצון להעלות את אחוז ההצבעה ולהקל על תושבי הרשויות המקומיות לקחת חלק בהליך הדמוקרטי ולממש את זכותם לבחור, כמו גם מהצורך להקל על ניהול מערך הבחירות ולאפשר הצבת קלפיות במוסדות חינוך ללא קושי.

קשה לדעת האם הנוהג החדש, שעבר בכנסת לאחר הצעת חוק של שר הפנים דאז, [גדעון סער](#), אכן יעלה את אחוז ההצבעה, אבל הוא מעלה שאלות מעניינות בתחום יחסי העבודה וההתנהלות בין המעסיקים ומועסקים ביום זה. בסיוע עו"ד ורו"ח נמרוד רטנר, סמנכ"ל חשבונות (המרכז לחשבי שכר ומנהלי חשבונות) ועו"ד רועי הראל ממחלקת דיני עבודה במשרד ש.פרידמן, יצרנו מדריך שיעזור למי שמתלבט להבין כיצד עליו לנהוג באותו יום.

על אילו עובדים חל יום השבתון?

"מיום השבתון ייהנה כל עובד שמקום עבודתו נמצא בתחום רשות מקומית או מועצה אזורית שבה נערכות הבחירות. כמו כן, ייהנו מיום השבתון גם עובדים הרשומים בפנקס הבוחרים של רשות מקומית או מועצה אזורית שבה נערכות הבחירות, אף אם מקום עבודתם נמצא בתחום רשות או מועצה שבה לא נערכות בחירות", מסביר עו"ד הראל.

"עם זאת, בניגוד לבחירות הכלליות, ישנם מקרים מוזרים שנוצרים בבחירות המקומיות", מוסיף עו"ד רטנר ומדגים: "למשל, ביום הבחירות הכלליות לרשויות המקומיות מתקיימות בחירות בעיריית נתניה, ולעומת זאת - בתל מונד, מועצה מקומית סמוכה בה מתגוררים למעלה מ-12,000 תושבים אשר רבים מהם עובדים בנתניה, לא מתקיימות בחירות (אין בחירות בשל כהונת ועדה קרואה). כך שאם אני מתגורר בתל מונד אבל עובד בנתניה, אני זכאי ליום שבתון (כי בנתניה לא עובדים). גם אם אני גר בנתניה אבל עובד בתל מונד, אני זכאי ליום חופש (כי בנתניה יש בחירות). אבל אם אני מתגורר בתל מונד וגם עובד בתל מונד, אני לא זכאי ליום חופש (כי בתל מונד עצמה אין בחירות). מצב דומה יכול להיווצר במקומות נוספים".

על מי לא חל יום השבתון?

"ביום השבתון יפעלו כסדרם שירותי התחבורה ושאר השירותים הציבוריים. על המועסקים בשירותים אלה לא יחול השבתון, והם יידרשו לעבוד. עובד שהשבתון אינו חל עליו, על המעסיק לאפשר לו להגיע לקלפי כדי להצביע", מסביר עו"ד הראל.

"החוק מבהיר וקובע כי שר הפנים יחליט על סוגי השירותים שייחשבו כשירותים ציבוריים לעניין זה ועל שעות הפעלתם, ואלו המקצועות אשר פורסמו בהודעתו: עובדי המפלגות, עובדי הסיעות בכנסת, עובדי הסיעות ברשויות המקומיות ועובדי רשימות מועמדים או הצעות מועמד, כמו גם עובדי משרד הפנים והרשויות המקומיות הממלאים תפקיד ביום הבחירות בקשר לבחירות ומי שמבצע בעבורן תפקיד או נותן להן שירות לצורכי יום הבחירות בלבד".

"גם עובדים בשירותי תחבורה, חניונים ותחנות דלק, מסעדות, בתי קפה וקיוסקים, בתי מלון ופנסיונים, מפעלי חרושת וחקלאות שתהליכי הייצור בהם מתנהלים ברציפות, שירותי התקשורת, מפעלי מים וחשמל, שירותי אספקת דלק והעברת, תאטראות, בתי קולנוע ובתי שעשועים אחרים, עיתונות, רדיו וטלוויזיה, הובלת לחם, פירות, ירקות ותוצרת חלב ביום הבחירות עד השעה 11:00 לפני הצהריים, חנויות לממכר מזון, בין השעות 6:00 ל-12:00 (עד 6 שעות), אפיית לחם וייצור מוצרי חלב", מוסיף עו"ד הראל.

"כמו כן, בתי החולים ושירותי בריאות אחרים הפועלים בימי שבת וחג במתכונת מיוחדת, יפעלו באותה מתכונת ביום הבחירות, כמו גם כוחות הביטחון ושירותי ההצלה למיניהם, שירותי קבורה, ושירותים אחרים הפועלים בימי שבת וחג במתכונת מיוחדת, יפעלו באותה מתכונת ביום הבחירות".

ומה קורה עם "עובדי משמרות"?

"לגבי עובדי משמרות התשובה מורכבת יותר", מסביר עו"ד רטנר, "אחת הפרשנויות לחוק מדברת על כך שיום השבתון חל רק בתווך השעות שהקלפיות פתוחות, כלומר מהשעה 7:00 בבוקר ועד השעה 22:00 בלילה (או עד השעה 20:00 – במקומות בהם המספר הכולל של הבוחרים קטן מ-350). ולכן, עובד העובד באותו יום במשמרת שאינה חופפת את שעות הפעילות של הקלפיות אינו זכאי ליום השבתון או לתשלום כפול. זה הזמן להזכיר כי מטרת החוק היא לאפשר לעובד להצביע ואם הוא עובד בשעות בהן הקלפיות סגורות – לא יוכל להצביע בכל מקרה".

כאמו התשובה מורכבת, שכן לפי עו"ד הראל ישנה עוד דרך לפרש את החוק: "בחוק לא הוגדרו שעות השבתון, ואולם, נקבעו השעות בהן הקלפיות תהיינה פתוחות ובהתאם, ניתן לראות שעות אלה כשעות השבתון. בעוד שזוהי העמדה הרווחת, קיימת גם פרשנות אפשרית אחרת - בהתאם להגדרת "יום" בחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, לפיה מתחיל היום בחצות הלילה ומסתיים בחצות הלילה שלאחריו".

האם יום הבחירות נחשב לעובד כ"יום חופש"?

"עובד שעליו חל יום השבתון אינו מחויב לעבוד בו, והמעסיק אינו רשאי לנכות לו חופשה שנתית בגינו", מסביר עו"ד הראל".

"יום הבחירות נחשב יום שבתון, כלומר עובד יהיה זכאי לתשלום עבור יום זה בתנאי שעבד אצל מעסיקו 14 ימים רצופים לפחות סמוך ליום הבחירות (מדובר בימים רגילים, לא בימי עבודה)", מוסיף עו"ד רטנר, "אגב, בפס"ד סע (ת"א) 4593-01-12 אבישי פרוינד נ' המרכז האקדמי רופין, בית המשפט קבע כי גם עובד שאמור היה לעבוד 14 ימים רצופים ולא עבד לבסוף מסיבות אחרות (למשל: חופשה, מחלה, ימי מילואים וכו') – גם הוא זכאי ליום שבתון".

האם העובד חייב להצביע בפועל כדי לקבל שכר ביום זה?

"החוק אינו מתנה את הזכאות לשכר בהצבעה בפועל", מסביר עו"ד הראל.

האם המעסיק יכול לדרוש מעובד לעבוד ביום זה מהבית?

עו"ד הראל: "עובד שחלה לגביו הזכאות ליום השבתון אינו מחויב לעבוד ביום זה, ולא ניתן לדרוש ממנו זאת. עם זאת, החוק אינו אוסר על העסקה ביום הבחירות בכפוף להסכמה של העובד. לפיכך, העובד והמעסיק רשאים להסכים על עבודה ביום הבחירות".

האם עובד שעבד ביום הבחירות במקום עבודתו זכאי לתוספת שכר?

עו"ד רטנר: "כיוון שאין בחוק הוראות מיוחדות לתשלום השכר, תשלום השכר יהיה כנהוג בעניין הבחירות לכנסת. כלומר, עובדים שעבדו ביום הבחירות יקבלו תשלום של 200% אחוזים או תשלום רגיל בתוספת יום חופשה בתשלום".

"קיימות גם פסיקות מהן ניתן להבין כי די בתשלום שכר בשיעור 150% בלבד", מסייג עו"ד הראל, "עד כה לא נמצא בפסיקת בית הדין הארצי לעבודה דיון ישיר בסוגיה, ואולם, לקראת הבחירות לכנסת ה-19 פורסמו הנחיות בנושא מאת הממונה על יחסי עבודה במשרד התמ"ת. בכל מקרה, מומלץ למעסיקים להקל ולמנוע חיכוכים מיותרים באמצעות הסדרה מראש של כללים ברורים בדבר האפשרות לעבוד ביום הבחירות ובדבר התגמול בגין עבודה כזאת".

עוד מוסיף עו"ד הראל כי "רק עובד שאמור היה לקבל שכר בגין יום הבחירות אלמלא השבתון, יהיה זכאי לקבלו בהתאם חרף השבתון (בהתקיים התנאי בדבר 14 ימי עבודה רצופים). מי שמלכתחילה לא אמור היה לקבל שכר בגין היום שבו מתקיימות הבחירות, לא יהיה זכאי לשכר רק משום שזהו שבתון, שכן הזכאות היא לשכר שהיה משתכר אילו לא שבת".

מה הדין לגבי עובדים שנמצאים ב"כוננות" ביום זה? למשל מלצרים, עובדי תחבורה ציבורית ועוד.

" בהתאם לפסיקה של בית הדין הארצי לעבודה, במידה שהעובד לא שינה דבר מאורח חייו בשעות הכוננות ולא חלה עליו כל מגבלה באותן שעות, לא מדובר בשעות עבודה, ולכן התשלום עבור הכוננות לא יכלול תוספת שכר של יום שבתון",

כל מה שצריך לדעת על יום השבתון בבחירות המקומיות

מסביר עו"ד רטנר, "אולם, במידה ששעות הכוננות יחשבו כשעות עבודה רגילות – אז העובד ה"כונן" יהיה זכאי לתוספת תשלום של יום השבתון".

בבחירות המוניציפליות, אם אחד המועמדים לא עבר את רף 40% התמיכה – ייערך "סיבוב שני". האם גם אז יהיה יום שבתון?

"בהתאם לחוק, יום השבתון חל רק על יום הבחירות הראשון. אם יהיה סיבוב שני בין שני מועמדים, יום הבחירות הנוסף יהיה יום עבודה רגיל", מסכם עו"ד רטנר.

האמור לעיל הוא סקירה כללית ובלתי מחייבת, ואין לראות בו משום תחליף לייעוץ משפטי קונקרטי

[מצאתם טעות בכתבה? ספרו לנו ונתקן](#)

תגיות: [בחירות](#) [מדריך](#) [קריירה](#) [שבתון](#)

מצא כתבה זו ב:

<https://www.mako.co.il/study-career-career/articles/Article-cf56444f7e93661006.htm>

כל הזכויות שמורות ל-www.mako.co.il